

Nr 46.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående rätt för två läroverkslärare att ingå på 1918 års avlöningsstat; given Stockholms slott den 28 januari 1919.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå riksdagen att medgiva,

att den omständigheten, att lektorn vid högre latinläroverket i Göteborg Ernst Paulus Bendz och adjunkten vid högre allmänna läroverket i Strängnäs Karl Emanuel Jernström först efter därför föreskriven tidpunkt anmält sig vilja underkasta sig den av 1918 års lagtima riksdag beslutade avlöningsstaten för lärarpersonalen vid de allmänna läroverken och vid sagda stat fästade villkor och bestämmelser, ej må utgöra hinder för dem att åtnjuta de enligt samma stat utgående avlöningsförmåner.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF

Värner Rydén.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 januari 1919.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Föredragande departementschefen, statsrådet Rydén anförde härefter:

Angående
rätt för två
läroverks-
lärare att
ingå på 1918
års avlönings-
stat.

Av 1918 års lagtima riksdag fattades som bekant beslut om ny löne- och pensionsreglering för bland andra lärarpersonalen vid de allmänna läroverken. Riksdagen fastställde därvid vissa villkor och bestämmelser för åtnjutandet av de avlöningsförmåner, som i blivande nya stater bleve upptagna för ordinarie befattningshavare vid de allmänna läroverken, och förklarade, att de förutvarande ordinarie befattningshavare, vilka icke före den 15 november 1918 anmälde, att de ville underkasta sig den nya staten och därvid fästade villkor och bestämmelser och som icke lagligen kunde därtill förbindas, skulle varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner. Föreskrift i dessa hänseenden lämnades sedermera i kungl. kungörelse den 22 juli 1918 angående löne- och pensionsreglering för lärarpersonalen vid de allmänna läroverken

(Svensk författningssamling nr 660). Samtidigt anbefalldes läroverksöverstyrelsen att låta meddela vederbörande lärare, att nu omförmälda anmälan skulle ske skriftligen hos överstyrelsen samt att, med tillkännagivande från vilka lärare anmälan ej ingått före den 15 november 1918, översända de inkomna anmälningsskrifterna till ecklesiastikdepartementet. Med skrivelse den 22 november 1918 överlämnade läroverksöverstyrelsen ifrågavarande anmälningsskrifter, varjämte överstyrelsen tillkännagav, att anmälan icke ingått ifrån, utom andra, adjunkten vid högre allmänna läroverket i Strängnäs Karl Emanuel Jernström. Överstyrelsen anför i samband därmed, att Jernström vore tjänstledig och vistades i Ryssland på offentligt uppdrag och att någon förklaring från honom icke kunnat erhållas.

Jag ber i anledning härav få erinra, att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 augusti 1918 beviljat Jernström tjänstledighet under höstterminen 1918 för tjänstgöring såsom delegerad vid Kungl. Maj:ts beskickning i Petrograd, avdelning B.

Med skrivelse den 27 december 1918 har läroverksöverstyrelsen sedermera överlämnat en av Jernström den 15 november 1918 i Moskva dagtecknad, den 2 december 1918 till överstyrelsen inkommen skrift, däri han förklarar sig villig att underkasta sig den nya avlöningsstaten och därvid fästade villkor och bestämmelser.

Läroverksöverstyrelsen överlämnade med förut omförmälda skrivelse den 22 november 1918 jämväl en av lektorn vid högre latinläroverket i Göteborg Ernst Paulust Bendz till överstyrelsen ingiven, den 19 november 1918 dagtecknad skrift med förklaring av nu ifrågavarande art. Då nämnda förklaring alltså avgivits efter den av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställda tidpunkten, har Bendz hos Kungl. Maj:t anhållit om rätt att det oaktat komma i åtnjutande av de med den nya lönestaten förenade avlöningsförmåner.

Jag ber här få erinra om att Bendz den 26 september 1918 utnämndes och förordnades att från och med den 1 oktober 1918 vara lektor vid sistnämnda läroverk. I sin förberörda ansökning har Bendz — med omnämnande av förut anförda villkor angående anmälan före viss tid — anfört:

Om detta villkor erhöll jag kännedom först efter det nämnda tidpunkt förflutit. Detta måste tillskrivas den omständigheten, att jag, som icke från något håll blivit uppmärksamgjord på tillvaron av en dylik bestämmelse, ännu icke börjat min tjänstgöring såsom lektor. Jag har nämligen sökt och erhållit tjänstledighet från denna befattning för att icke under pågående läsår nödgas avbryta min tjänstgöring såsom lärare vid Göteborgs högre samskola. Hade detta icke varit fallet utan jag i stället tillträtt min lektorsbefattning, hade anmärkta missöde icke behöft inträffa, enär jag då givetvis i likhet med övriga befattningshavare vid latinläroverket, fått kännedom om villkoret i fråga.

Bendz hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte förklara honom, utan avseende därå, att han kommit att icke iakttaga den stadgade fatalietiden, berättigad att komma i åtnjutande av löneförmånerna enligt den lönestat, som trädde i kraft den 1 januari 1919.

Över ifrågavarande ansökning har statskontoret den 7 januari 1919 avgivit infortrat utlåtande och därvid tillstyrkt bifall till ansökningen.

Departementschefen.

De båda fall, för vilka jag nu redogjort, äro så till vida likartade, som såväl den ene som den andre av ifrågavarande lärare ej inom av Kungl. Maj:t och riksdagen föreskriven tid inkommit med vederbörlig anmälan om villighet att ingå på den nya lönestaten för läroverkslärare. I övrigt äro omständigheterna helt olika. Vad Jernström beträffar, har han, såsom jag redan omnämnt, under höstterminen 1918 i offentligt uppdrag vistats i Ryssland, och det synes mig, med kännedom om de förhållanden som även vid nämnda tid voro rådande i sagda land, ej vara ägnat att väcka förvåning, att för honom uppstått hinder att i rätt tid tillkännagiva sin villighet att ingå på den nya lönestaten. Hans försenade anmälan bör alltså enligt min mening godtagas. Då emellertid den tidpunkt, före vilken dylik anmälan skulle hava avgivits, blivit bestämd av riksdagen, anser jag, att riksdagens bifall till anmälan godkännande bör inhämtas.

Anledningen till Bendz försummelse är av helt annan art och torde helt enkelt bero på faktisk obekantskap med den i detta hänseende givna föreskriften. Om orsaken härtill har Bendz själv i sin förut anförda skrift upplyst. Vid tiden för anmälan tjänstgjorde Bendz vid en enskild läroanstalt och hade ännu ej inträtt i tjänstgöring vid det allmänna läroverk, där han vunnit fast anställning. Enligt vad jag inhämtat, har Bendz hittills uteslutande tjänstgjort vid enskilda läroanstalter, varför hans obekantskap med vissa med de allmänna läroverken förknippade förhållanden synes i någon mån förklarlig. Även i fråga om Bendz anser jag mig alltså böra tillstyrka, att den av honom gjorda anmälan godtages, och hemställer om förslag till riksdagen i enlighet härmed.

På grund av vad jag nu anfört hemställer jag alltså om förslag till riksdagen att medgiva,

att den omständigheten, att lektorn vid högre latinläroverket i Göteborg Ernst Paulus Bendz och adjunkten vid högre allmänna läroverket i Strängnäs Karl Emanuel Jernström först efter därför föreskriven tidpunkt anmält sig vilja underkasta sig den av 1918 års lagtima riksdag beslutade avlöningsstaten för lärarpersonalen vid

de allmänna läroverken och vid sagda stat fästade villkor och bestämmelser, ej må utgöra hinder för dem att åtnjuta de enligt samma stat utgående avlöningsförmåner.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan tacktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gustaf Florén.
